

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Synodalia Osnabrvgensis Ecclesiae, Ab Anno Christi
MDCXXVIII.**

Brogberen, Johannes

Coloniae Agrippinae, 1657

Cap. V. De Beneficiis, eorum Collationibus, seu jure Patronatus,
Institutionibus, Resignationibus, & Permutationibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14298

CAP. III. De Simonia.

I Simonie grave ac detestabile crimen, quod tamen frequens in hac Diocesi Nostra fuisse deprehendimus, Nos, cum ipso autore, tam ex Constitutione Canonum, quam legum civilium, damnatum ac reprobatum, sub iisdem poenis, à sacris Canonibus comprehensis, in Diocesi Nostra prohibemus ac damnamus; & in hoc omnem severitatem legum ac præcedentium Constitutionum Prædecessoris Nostri renovamus & confirmamus.

Causa I. q. 1. per tot. tit. De Simonia. L. si quinquam 31. De Episc. & Cler. Nov. vol. 123. 5. Sed neque Clericum. Et quidem apud geritiles ambitus qua-

sio fuit contra Sacerdotium petentem. L. 1. Ad L. iul. De ambitu. Conc. Trident. sess. 24. c. 12. de refor. Constit. Pi V. incip. Durum nimis, edita Anno 1570.

CAP. IV. De Usuris.

Popularis frequentia, criminis usurarum ipsius foeditatem & enormitatem ex animis hominum poene delevit adeo, ut etiam verendum sit, ne spes dolosi lucri interdum multos decipiat, ac in salutis suæ præcipitia deducat. Ut tamen, quantum in Nobis est, ex omni hominum ordine hujus criminis contagio eliminetur; præsentis decreto prohibemus ac damnamus omnes contractus usurarios, sive in mutuo sive in emptionibus annuorum censuum ac reddituum, & excessu pensionum seu præstationum, seu quocunque alio modo, à jure reprobato, contingant; & tam contra usurarios quam usurarum proxenetas, ministros, contractuum scribas & Notarios, præter censuras Ecclesiasticas, privationem scilicet Communionis & sepulturæ, ac restitutionem justam, arbitrariis poenis procedemus.

c. 3. de Usuris.

2 Hortamur vero omnes Ecclesiarum Parochos, Concionatores, Confessarios, & alios curam animarum habentes, præsertim in celebrionibus Diocesis Nostræ Civitatibus & oppidis, ut de hoc pernicioso crimine ex Canonibus & probatis libris & autoribus se ipsos diligenter informent, ac populum sibi commissum doceant, quid in hujusmodi contractibus licitum, quid vero prohibitum ac cavendum sit.

3 Ut vero poenam in Usurarios à jure statutam omnes agnoscant, repetenda ad verbum visa fuit Constitutio in Lateranensi Concilio edita, quæ sic habet:

c. 3. de Usuris.

Quia in omnibus fere locis crimen Usurarum invaluit, ut multi, aliis negotiis prætermisissis, quasi licite Usuras exerceant, & qualiter iurisque Te-

stamenti pagina condemnentur, nequaquam attendant; ideo constituimus, quod Usurarii manifesti, nec ad Communionem admittantur Altaris, nec Christianam (si in hoc peccato decesserint) accipiant sepulturam; sed nec oblationes eorum quicquam accipiat; qui autem acceperit, vel Christianæ tradiderit sepulturæ, & quæ acceperit reddere compellatur, & donec ad arbitrium Episcopi sui satisfaciatur, ab officii sui maneat executione suspensus.

CAP. V. De Beneficiis, eorum Collationibus, seu Iure Patronatus, Institutionibus, Resignationibus, & Permutationibus.

Ipsa rerum magistra experientia loquitur, nihil ita Ecclesiæ obesse, quam quod ipsa suis stipendiis, quæ benignitate Sponsi sui, & Christi fidelium liberalitate, obtinet, & ex Christi ærario elargitur, idoneos ministros, & digne sibi servientes invenire non possit, sed illa sæpe depeculentur ignavi ventres, Beneficiorum Ecclesiasticos redditus usurpantes, non tanquam publica Officiorum stipendia & virtutum merita, sed tanquam privata commercia atque compendia nundinantes. Quæ res merito curam Nostram Episcopalem excitat, ut diligentius de remediis in communi calamitate cogitare, ac providere debeamus, ne, pro utilibus & maxime necessariis Ecclesiæ Ministris, rudes pueri, aut alias ætate, scientia, moribus inepti, extremo Ecclesiæ exitio, & tam conferentium quam acceptantium periculo, intrudantur, sed ut omnia, hac in parte, recto modo & ordine procedant.

2 In primis autem, cum longo abusu & deploranda corruptela præcedentium temporum irreplevit, quod Patroni, præsertim Laici, qui Ius nominandi vel præsentandi habuerunt, nimis libere, ac contra Iuris rationem ac primævas Institutiones ac Foundationes, de Beneficiis Iuris patronatus, tanquam de familiaris Patrimonii ac privati juris bonis, hæcenus fere disposuerint, sine ulla fere distinctione ætatis, ordinis, ac qualitatum de jure necessariorum: scire Patronos omnes volumus, illis jure patronatus ex præscripto Canonum & Concilii Tridentini, ita moderate prudenterque utendum esse, ut neminem pro suo arbitrio violenter intrudant, sed ad beneficia idoneos, ætate, scientia, vita ac moribus præsentent; aut non ægre ferant, si præsentati inutiles, jure à Nobis repellantur; cum ex jure patronatus aliud illis nihil competat, quam potestas præsentandi Episcopo, aut illi qui Ius instituendi habet, Clericum idoneum ad beneficium vacans.

c. pia mentis. cum seq. 16. q. 7. c. præterea & parum tot. tit. De jure patr. Conc. Trident. sess. 14. c. 12. & sess. 25. c. 9. de reform.

3 Illud etiam Patronis, cujuscunque ordinis ac dignitatis sint, observandum ex Canonibus & Concilio Tridentino præcipimus, ut

sup. alleg.

in beneficiorum bona, aut perceptiones fructuum, proventuum, obventionum, quorumcunque beneficiorum, etiam si vere de jure Patronatus ipsorum, & Fundatione & dotatione Parentum ipsorum & majorum sint, nullatenus nullave causa vel occasione sese ingerant, sed illos libere Rectori seu Beneficiario, non obstante quacunque corruptela præcedentium temporum, distribuendos dimittant, sub pena privationis juris patronatus.

4 Qui hæcenus ex Patronis Laicis, corrupto temporum abusu, beneficiorum, quorum Catholici ipsorum majores, pii Fundatores fuerunt, redditus suppresserunt, aut ad se traxerunt, aut in alios vius converterunt, momentur serio, ut quam primum omnia in pristinum statum restituant, aut Nostram seriam executionem expectent.

5 Quod ipsum etiam omnibus Magistratibus, communitatibus, universitatibus, ac quibuscunque aliis hominibus utriusque status, siue in publica potestate constitutis siue privatis, sub arbitraria Nobis pena serio injungimus.

6 Cum vero Nominatio, Præsentatio, Collatio, seu electio, gradus primus & accessus sit ad Beneficia; in quo periculose per sæpe peccatur, dum sine discrimine ac certa electione, ex affectuum aut precum importunitate magis, quam virtutum merito, proceditur: Nos ad mala quæ hinc oriri solent evitanda, in ipso statim principio hoc cavemus, ut, citra ullam dissimulationem aut interpretationem, nullus ad quodlibet beneficium seu ministerium Ecclesiasticum admittatur, qui non ætatem, scientiam, mores, Ordines beneficio pares adferat, prout istud tenor Fundationis & obligationis requirit.

7 Volumus enim ante omnia, ut Fundationum piarum qualitates, ab ipsis Fundatoribus expressæ, exactissime observentur; uti si Cappellania etiam simplex, aliudve beneficium, etiam juris patronatus, ex præscripto erectionis & Fundationis aut alterius Constitutionis, certum ordinem aut alias condiciones requirit in eo, cui vel collationis vel institutionis vel alio nomine de ipso est providendum, illud beneficium ne cuiquam conferatur, etiam Patronorum accedente consensu, qui vere eo Ordine non sit initiatus, aut in ea ætate constitutus, ut infra tempus, à Jure statutum, initiari valeat, neque qui iis conditionibus præditus non sit, quas illa erectio, Fundatio vel Constitutio requirit. in quo verba mentemque Fundatorum exacte observari volumus, quæve actum in Ordinibus sacris inducant ac requirant, quæve aptitudinem seu habitudinem admittant, ne quid contra Jus & voluntatem Fundatorum temere committatur.

8 Qui vero beneficium qualescunque affectus est, ejus Titulum & Fundationem, etiam non monitus, intra mensem Nobis aut Nostro

in Spiritualibus Vicario ostendat; quod si non fecerit, dimidia parte fructuum ac proventuum unius anni mulctetur; nec minus omnimodo titulum exhibere cogatur; qui iidem tituli ac Fundationes, quotiescunque id à Nobis, aut Nostro in Spiritualibus Vicario, requisitum fuerit, à quolibet sine ulla cunctatione offerantur.

9 Intelligimus autem, multa esse per Diocesim Nostram Beneficia, quorum Fundationes atque Institutiones jam perditæ aut oblitteratæ sunt, eorum vero fructus & obventiones sæpe ab ignavis hominibus, sine ulla obsequii Ecclesiastici præstatione usurpantur. cui incommodo ut, quantum in Nobis est, occurratur, volumus ut Pastores & Curati Decretum Concilii Tridentini populo proponant, isque intelligere possit, quam sit facinus enorme & grave, Christi patrimonium & Ministrorum Ecclesiæ alimoniam injuste possidere. Quæ vero prædicti Curati aut alii Prælati & Ecclesiarum Rectores, ac quicumque Ecclesiastici & Laici animadverterint in hoc genere remedio indigere, ea diligenter notata ad Nos vel Vicarium Nostrum in Spiritualibus referant, ut Nos ex Officio Nostro Episcopali pristina officia restituere, sique non satis aliunde constare possit qualia illa esse debeant, Nos pro ratione fructuum, onera, Missas, divinaque officia celebrandi iis imponere, aut, ubi Capellæ seu loca pia extincta sunt, secundum Canonicas functiones beneficia & eorum titulos transferre possimus.

10 Extra omne dubium est, eos, qui hujusmodi Beneficiorum fructus & emolumenta hæcenus sine ullius servitii divini exhibitione perceperint, ad perceptorum fructuum restitutionem teneri, nec aliter in foro conscientiæ tutos esse. Hinc Nos omnibus & singulis sub arbitraria Nobis pena injungimus, ne ullo modo perceptioni fructuum sese immisceant, antequam Fundationis tenorem sciant, illique satisfaciant, ac Nostrum desuper arbitrium ac consensum requirant. De perceptis vero ita constituturi sumus, ut & Ecclesiæ læsæ satisfiat, & conscientiæ, receptione indebitorum gravatæ, exonerentur.

11 Interdicimus vero iis, qui Jus habent conferendi Beneficia, seu ad ea eligendi, nominandi, præsentandi, ne vel ipsi vel eorum Ministri, familiares, aut Officiati, quicumque ab aliquo, cui Beneficium Ecclesiasticum conferatur, sub quolibet prætextu aliquid tale capiant, quod pallio gratitudinis involvatur, revera autem speciem Simoniacæ & injustæ & avaræ acceptationis habeat; quia sub illo velo multa latent, quæ hominibus quidem obsecrantur, oculos vero Dei non fugiunt, & Simoniacæ subjacent pravitati.

12 Iniquæ etiam ac sacris Canonibus contrariæ & prohibita pactiones ac condiciones non

*c. 1. De
reg. juris
in 6.*

*Sess. 22.
c. 10. de
refor.*

non ineantur, neque resignationes, præsertim in favorem, cessiones, translationes, ac permutationes, aliter, nec coram aliis, quam jure id licitum est, permittantur.

13 Monemus vero & obtestamur omnes Patronos, Collatores, & Prælatos, vel ad quoscunque provisio Beneficiorum pertinet, ne illi in suos consanguineos, familiares, ministeriales, beneficia ita conferant, ut illa, tanquam operæ & laboris prætia, aut consanguinitatis aut propinquitatis jura accepisse videantur, sed ut omnes humani affectus, qui quæ sua sunt quaerunt, non quæ Jesu Christi, ab hujusmodi suffragiis & beneficiorum collatione separentur.

14 Neminem verò præsentatum, vel nominatum, vel electum, vel ab inferioribus provisum, prius ad Beneficium admittendum vel instituendum ducimus, quam is, præter professionem Catholicæ Fidei, coram Nobis aut Nostro Vicario in Spiritualibus, aut iis quibus id competit, factam, infra scriptum quoque juramentum prætet.

Ego N. N. juro & promitto Obedientiam & Reverentiam Illustrissimo & Reverendissimo Domino Meo Episcopo Osnabrugensi & Successoribus ejus canonice intransitibus, quod Beneficio, ad quod institui peto, secundum oneris annexi exigentiam fideliter deserviam, atque ab eo sine ejusdem Domini Episcopi aut Vicarii ejus licentia non discedam, Res, Bona, & Jura Ecclesiæ, & Beneficii, nullatenus alienabo, & indebite alienata, quantum in me erit, fideliter recuperare studebo. Sic me Deus &c.

15 Quia vero per annos gratiæ seu expectantiarum ut vocant, ac alias præstationum impositiones, ac portionum detractiones, multum divinis officiis detrahitur, & ut consulari defuncto, aut ejus hæredes persæpe dentur, aut Ecclesiæ fabricæ aliquid accedat, Deus ipse negligitur, & defuncti, Beneficiorumque Fundatores, multarum personarum suffragiis ac intercessionibus, multis quandoque annis fraudantur; ideo maturo consilio, cum præcitu Venerabilis Capituli Nostri, tantæ deformitati Ecclesiæ occurrere studebimus, ne, cum fraude divini servitii, ac Fundatorum piæ intentionis, officia Ecclesiastica tanto tempore deserantur.

C A P. VI. De Residentia Clericorum.

1 S Ciant omnes, qui divinis mancipati sunt officiis, & Ecclesiasticos redditus percipiunt, se ideo de Altari vivere, & populi

peccata comedere, ut, officium Ecclesiasticum strenue ac pure peragendo, totius generis humani causam in se suscipiant, ac congemiscant Ecclesiæ vota, preces, ac laudes Deo offerant.

2 Ideoque omnibus, Beneficia vel officia Ecclesiastica, & ex iis redditus & obventiones, in Nostri Diocesi obtinentibus, quibus personale in Ecclesia obsequium est annexum, illud incumbit, ut in Ecclesia & officio divino sint assidui, nec sine causa aliqua singulari ac probata, & scitu suorum Superiorum, se absentent.

3 In primis vero omnibus Parochis, Plebanis, & curam animarum gerentibus mandamus atque præcipimus, ut ovis, sibi à Deo commissis, in propria Ecclesia residendo præfint, ut ex divino præcepto eas agnoscere, verbo doctrinæ, & vitæ exemplo, & SS. Sacramentorum administratione pascere, & quæ bonum ac legitimum Pastorem decent, munia pastoralia debite exercere possint, nec oves, metu periculi, vel pestis tempore, aut sub prætextu aliorum negotiorum, deserant, aut ad mensam absentent, sine Nostri aut Nostri in Spiritualibus Vicarii licentia, nec non idoneo ac approbato Vicario cum debita mercedis assignatione constituto.

4 Hanc in residendo assiduitatem, Ecclesiarum Decani, Scholastici, Cantores, Custodes, aut qui similibus dignitatibus beneficia habent, quos majores Nostri tanquam moderatores & inspectores Ecclesiasticæ disciplinæ esse voluerunt, serio præstare tenentur, ut ii non facile nec nisi ad breve tempus abesse possint, aut si diutius abesse necesse fuerit, id speciali Nostri licentia & non aliter fiat.

5 Repetimus præterea, ac omnibus observanda injungimus, quæ rec. mem. Prædecessor Noster in proxima Synodo Osnabrugensi generaliter hac de re statuit. quibus ad evidentiorum noticiam adjungenda existimamus, ut, quorum foundationes personalem residentiam requirunt, illi ipsi resideant, aut, si neglexerint, de facto à proventuum perceptione suspensi sint, & adversum eos, ex sacrorum Canonum & Concilii Tridentini præscripto, procedatur; nec valeant dispensationes, collusiones aut dissimulationes, de non residendo, aut fructibus in absentia percipiendis.

C A P. VII. De Prælati & Canonicis Ecclesiæ Cathedralis, & Collegiarum.

1 E Cclesiasticæ disciplinæ retinendæ & conservandæ causâ, Ecclesiarum dignitates sunt constitutæ; quibus etiam, pro merito laborum & amplioris curæ, majora stipendia sunt assignata; quæ certe non recte usurpabunt, nisi labore, ministerio, atque industria respondeant, ac divinum cultum promovere, Ecclesiasticam disciplinam conser-

Conc. Trident. sess. 24. c. 2. de refor.

Conc. Trident. sess. 6. c. 1. c. 2. c. 23. c. 1. de refor.

Conc. Trident. sess. 21. c. 3. de refor.

c. 7.

c. conquer. c. ex parte c. in. qual. c. penul. c. ult. De Cler. non res. c. fin. De rescript. in 6. Conc. Trident. sess. 21. c. 3. De refor.

c. ad hoc. De Clericis non resid.